

Hành Hương **BẮC ÁN** (1)

Nguyễnthanh 08, tháng 11/2009

1.

Rủ nhau đi hành hương Ấn Độ là “trào lưu” mới của các phật tử, không chỉ ở VN mà còn ở các quốc gia có Đạo Phật hiện diện, từ Á sang Âu. Có lẽ “trào lưu” này bắt đầu từ hơn chục năm gần đây, khi cuộc vận động với Liên hiệp quốc - để Phật giáo trở thành một trong các tôn giáo thế giới – bắt đầu. Chính phủ các nước Ấn Độ và Nepal nhanh chóng nhận ra lợi ích của các thánh tích Phật giáo, đã mở rộng các chính sách thu hút đầu tư về khía cạnh tâm linh này, từ những năm 90. Họ sẵn sàng nói rộng thủ tục cấp đất hoặc chuyển nhượng đất đai làm chùa, làm trường thiền và các công trình phật sự khác trong các vùng có thánh tích. Các tăng đoàn, thuộc các quốc gia Phật giáo ở châu Á, nô nức cùng nhau cất chùa, cất trường. Người ta thấy - hiện diện ở những khu vực có phật tích- nào là Nhật bản, Hàn quốc, Myanmar, Trung quốc, Taiwan, Campuchia, Thái lan, Bangladesh, Tích Lan... và cả Việt Nam. Ở Nepal, Thầy Huyền Diệu (VN) xây dựng ngôi chùa đầu tiên tại Lumbini, nơi Phật đản sanh, và hiện nay có nhiều chùa, thiền viện của các quốc gia khác xây dựng tại đây với qui mô lớn hơn nhiều.

Tăng đoàn nào giàu có thì có nhiều chùa đẹp như Nhật Bản có những bốn chùa tại Bodhgaya, tăng đoàn nào nghèo thì chùa nhỏ nhỏ xiêu xiêu như Bangladesh. Việt Nam cũng có một ngôi tịnh xá Kỳ viên thật đáng tội - su cô trụ trì Liên Trí (?) đã đến đây xấp xỉ chục năm, vì chăm chút việc thiện nguyện nhiều hơn, nên ngôi tịnh xá trong tình trạng liêu xiêu đón gió lùa trong giá rét.

BODHGAYA Đối với các Phật tử, Bodhgaya đã chiếm giữ sâu sắc lòng tin tưởng tôn giáo. Nơi này nằm ở 13 km về phía Nam Gaya, bên cạnh sông Phalgu (Niranjana). Tại đây, Đức Phật ngồi dưới cây BỒ ĐỀ và giác ngộ ánh đạo vàng, và người ta cho rằng hậu duệ của cây bản gốc đó cho đến ngày nay vẫn còn phát triển nhiều nơi trên thế giới. Thật ra loài cây đó có khắp nơi trên vùng đồng bằng sông Hằng này.

Bodhgaya, trước đây, là thị trấn nhỏ và yên tĩnh, nhưng đó là địa danh quan trọng nhất của Phật tử trên thế giới. Ngày nay, Thị trấn này chuyển mình, với hàng loạt chùa chiền, hàng loạt hotel, nhà nghỉ, phố thương

mãi để phục vụ cho khách hành hương và không còn yên tĩnh nữa, và xem ra sẽ vượt quá khả năng với lượng khách gia tăng nhanh chóng.

Đền Mahabohdi của Bodhgaya là một trong những địa điểm thờ phượng quan trọng của Phật giáo. Ngoài việc là một Phật tích quan trọng, nó cũng là một di chỉ khảo cổ chủ yếu. Phật tử mộ đạo và khách du lịch từ khắp nơi trên thế giới thăm Bodhgaya, để nghiên cứu Phật giáo và nghệ thuật của thiên định, hoặc chỉ đơn giản chiêm ngưỡng các nghi thức dâng lễ trang nghiêm quanh nơi này.

Tượng Phật lớn và đẹp nhất Bodhgaya, Nhật bản xây dựng

Chúng tôi mất 8 trong số 13 ngày đi qua các di tích Phật giáo, chủ yếu là Tứ thánh tích - thường được gọi là Tứ động tâm - nằm vón vện trong hai bang Uttar Pradesh và Bihar, thuộc vùng Plains tại Bắc Ấn độ. Đây là vùng bình nguyên sông Hằng thật bao la và rộng lớn hơn châu thổ sông Mekong chúng ta. Gần 1000km chúng tôi đi dọc lưu vực sông Hằng từ New Delhi đến Bodhgaya, rồi ngược lên Rajgir, Vaishali, Kushinaga, Lumbini, Shrivasti, Lucknow, Agra chỉ thấy mỗi một khu vực núi non ở phía đông Rajgir-thực sự còn nhỏ hơn Nam Trường sơn của chúng ta. Hai bên đường cánh đồng bạt ngàn, nếu thủy lợi đầy đủ chắc ta sẽ có cảm giác đang trên đất Cần Thơ, An giang hay Bạc Liêu. Có lẽ vì khí hậu khắc nghiệt hơn Nam bộ chúng ta, nên sản lượng lúa Ấn thịnh thoảng bị thiếu hụt. Dĩ nhiên có thêm các yếu tố xã hội khác làm trì trệ sản xuất nông nghiệp, nhưng Vùng này vẫn là cái vựa lúa chính của Ấn.

Tháp Đại giác, nơi Phật Thích ca thành đạo

Vùng đất Phật tích nằm ở đoạn hạ trung lưu sông Hằng. Mùa này (tháng 11 DL) nước rất ít, nhất là các phụ lưu, như sông Niranjana ở Bodhgaya là một bãi cát mênh mông, có thể đi bộ qua lại. Nghĩ thiên nhiên cũng lạ, nước từ tuyết trên núi Hymalaya đổ xuống đất bằng chỉ ở hai đầu đông và tây. Một phía thì nào là Hoàng hà, Dương tử, Ayeyarwaddy, Mekong, phía kia thì có sông Hằng, sông Ấn. Nhưng khoảng giữa thì chẳng có con sông nào sánh vai với anh chị em. May mà bà chị sông Hằng tự nhiên quay ngược lại, chứ nếu không thì dân khu vực này ngấm nước ở trên cao mà khát...cô hợm. Mà cát ở đâu nhiều thế, sông Hằng tại Varanasi đã thấy những cồn cát cỡ các cồn ở vùng An giang ở mùa này. Tại Patna, nơi có cây cầu qua sông dài 6km (dài nhất châu Á về loại cầu qua sông) cũng thấy cát ối... là cát như sông Niranjana ở Bodhgaya. Người ta khai thác cát theo kiểu chạy thẳng xe xúc, xe tải xuống sông xúc chở đi mới hiểu tại sao kinh Phật cứ nhắc hoài câu hằng hà sa số.

Nhìn trên bản đồ vệ tinh, chúng tôi đã đến Lumbini, gần Hymalaya, chắc còn chừng 200km nữa và tưởng rằng với độ cao 7000-8000 mét của nó, ta sẽ thấy bóng dáng rặng núi danh tiếng này. Nhưng than ôi chẳng thấy nó đâu cả. Hối Hướng dẫn viên (HDV) thì họ trả lời dù là thường xuyên đi lại nhưng cũng chưa từng nhìn thấy hình bóng yêu dấu của nó. Nghĩ lại thấy mình đã từng học toán mà ngu, góc nhìn ở vị trí này chỉ 1/20 rad thì một lùm cây cũng đã che mắt núi non. Tự nghĩ rằng núi cao chừng đó mà ta mất cả mấy ngàn cây số mà nhìn chưa thấy. Đạo còn cao hơn nhiều làm sao thấy được. Thôi về VN, nhìn Trường sơn ở miền Trung mà dễ hơn, và làm những việc thấy phải...thì dễ hơn.

Đồng bằng này có điều lạ là ít thấy làng quê nằm sát đường lộ. Dọc đường sắt cũng như đường lộ thênh thang có những tụ điểm dân cư kiểu thị trấn, thị tứ của ta tập trung một khu vực, không trải dài nhà ngoài mặt tiền. Hai bên đường, những hàng cây rợp bóng ít bị ngắt đoạn. Người Ấn trồng bù trừ cây xanh thay thế các cây già và họ xây quanh cây nhỏ này một hình trụ bằng gạch cao cả mét. Suy nghĩ hoài không biết tại sao tốn công nhiều mà lại ít thẩm mỹ như thế. Cho mãi đến khi sắp rời khỏi Ấn độ, nhìn thấy một chú bò vật cây mới hiểu đó là biện pháp chống bờ...phá hoại. Không biết trong số các hình chụp, có hình cái khuôn bao này không? Ngoài ra, lát đặc giữa các thửa ruộng, có lẽ trên các ranh ruộng, thường có những cây tán lớn. Rõ ràng mùa nắng tại khu vực này thời tiết rất khó chịu, cần có những nơi trú nắng cho nông dân và khách đi đường.

Việt Nam Phật quốc tự tại Bodgaya

Trước khi lên đường, chúng tôi đã được cảnh báo là sắp tới mùa lạnh. Tuy rằng rất ngại, nhưng đây là ước mơ lớn nhất của “xếp” tôi từ nhiều năm trước, mà năm sắp tới (2010) có lẽ có nhiều việc gia đình, chưa chắc chúng tôi có thời gian thực hiện, nên chúng tôi nhất quyết khăn gói lên đường với khoảng 60-70 kg hành lý chủ yếu là quần áo lạnh và thức ăn. Nhưng thực tế thì khí hậu chỉ mới se lạnh, hoá ra chuyến đi tốt hơn nhiều so với sự lo lắng. Nhiệt độ bình quân trong các ngày hành hương không quá 16 độ C. Ban ngày thì khoảng 20-25 độ. Dân chúng đang vào mùa thu hoạch lúa. Máy gặt đập liên hợp xuôi ngược trên đường đi. Có cả những chiếc mới xuất xưởng. Điều sung sướng thứ hai là nơi ăn, chốn ở chẳng kém gì các nơi khác. Chỉ ở Bodhgaya và Agra thì có đôi chút than phiền về nước điện, nhưng không phải chuyện lớn, còn lại chuỗi khách sạn chúng tôi ở tiện nghi khá tốt. Thực phẩm đơn điệu, vì ta không quen khẩu vị chạy phục vụ tổng hợp cho khách nước ngoài nhưng không đến nỗi phải sử dụng lương thực mang theo. Trừ vài người khó ăn vì lý do riêng. Du lịch hành hương đã có tác dụng cải tạo nhanh chóng các dịch vụ tại các khu vực thánh tích. Có cả net-email, chat thoải mái - mà lại rẻ nữa nếu bạn không ngại ghé thăm các quán internet nhỏ.

Kushinaga (Câu thi Na) nơi Phật nhập niết bàn

Hàng loạt khách sạn nhà nghỉ đang hoạt động, và đang xây dựng thêm nữa. Mà người Ấn kinh doanh, thì các bạn đã biết chả kém “China” tí nào, lại có phần lịch lãm hơn. Phố bán hàng lưu niệm khá nhiều, không phải chỉ

độc quyền ở chợ chồm hổm. Hàng hóa thì bao la cho khách du lịch. Những điều đó góp phần cho đất Phật không còn yên bình nữa. Tôi nghĩ nếu lượng khách đông gấp đôi thôi, có lẽ khu tháp Đại giác tại Bodhgaya không có chỗ lên chân. Một số tệ nạn cũng phát triển có tốc độ: xin ăn, sư giả. Chưa thấy mát mát đồ đạc vì chôm chĩa, cũng là điều đáng mừng. Tựu chung là có rất nhiều tiên bộ so với các góp ý của người đi trước, nhưng cũng có những điều khác biệt so với những xúc cảm được nghe. Chắc là những người đi sau sẽ thấy những chuyện trên cũng có khác.

Lumbini (Lâm tì ni), nơi Phật đản san

Tháp Chaukhandi, Varanasi nơi Phật gặp lại 5 anh em Kiều trần Như

Nói thế, nhưng vẫn thấy còn nhiều người nghèo, đầu đó vẫn nhếch nhác xảy ra, nhưng không bi đát như bộ phim Htv làm từ 4-5 năm về trước. Tôi nghĩ bản chất lam lũ của một bộ phận nông dân còn tồn tại dù họ có thể đã khá hơn trước.

Nguyễnthanha 08, tháng 11/2009

(Xin đón xem tiếp phần còn lại LT sau)